

Jerneja Prosen,
Meta Zagorc

Pozitivni premiki tudi v športnem plesu – nov sodniški sistem 2.0.

Izvelek

Že precej časa v športnem plesu traja polemika na temo sodniškega sistema. Nezadovoljstvo je bilo čutiti iz vseh strani. Med tekmovalci, trenerji, sodniki in drugimi vpleteni v tekmovalni ples so pogosto nastajala nesoglasja s sodniškimi rezultati in končnim uvrstitvami plesnih parov na tekmovanjih. V iskanju rešitve, v zadovoljstvo večini, predvsem pa plesalcev samih, se je že nekaj let pripravljala na novo oblikovani sodniški sistem, ki je v marcu 2013 dobil svojo končno podobo. Prve kritike so bile pozitivne, potrebno pa bo še nekaj časa, da bomo videli vse prednosti in slabosti novega sistema.

Ključne besede: športni ples, sodniški sistem, ocenjevanje

Foto: Jure Makovec

Positive shifts also in sport dance – a new referee system 2.0

Abstract

For quite some time there has been a polemic in sport dance on the subject of the referee system. Dissatisfaction was felt from all sides. Differences of opinion would frequently emerge between competitors, coaches, referees and others involved in a competitive dance related to the referees' results and the final placing of dance couples at competitions. In the search for a solution that would satisfy the majority, especially the dancers, a new referee system started being developed a few years ago and was finalised in March 2013. The first assessments were positive but some more time is required to establish the advantages and weaknesses of the new system.

Key words: sport dance, referee system, evaluation

■ Uvod

Ocenjevanje nastopa plesnih parov na tekmovanju je odvisno od subjektivne sodniške ocene, športni ples pa je tudi izjema med estetskimi športi, kjer je ocenjevanje potekalo na podlagi razvrščanja plesnih parov brez podrobnejše ocene posameznih segmentov plesnega nastopa. Tako so bile možnosti favoriziranja nekaterih plesnih parov prevelike in spremembe na tem področju nujne. Obstoječi sodniški sistem, ki se je uporabljal dolga leta v športnem plesu, je bil sicer dovolj dober in praktičen, vendar je v nekaterih pogledih potreboval nadgradnjo. Podobni premiki k izboljšanju sodniškega sistema so se zgodili tudi v drugih estetskih športih, kot so drsanje, ritmična gimnastika, gimnastika itd. Po njihovem vzoru je bil oblikovan tudi nov sodniški sistem v športnem plesu, le da je ples kljub temu specifično različen in ga je bilo zato potrebno obravnavati nekoliko drugače.

Mednarodna plesno športna zveza (IDSF – International DanceSport Federation) je gonilo k spremembam, izobraževanju in napredku na vseh področjih športnega plesa. Prvi predlog nove oblike sodniškega ocenjevanja je bil na IDSF predstavljen leta 2008 in je temeljil na konceptu ter oblikovanju pravil, ki so jih razvili na Japonski plesni zvezi po vzoru sodniškega sistema v umetnostnem drsanju od leta 2004. Na novo oblikovani sistem je bil prvič testiran leta 2009 v finalu Grand Slama v Shanghai (na Kitajskem) in bil od takrat še nekajkrat uporabljen. Po poglobljenem delu, opazovanju in povratnih informacijah se je sodniški sistem dopolnjeval, spreminjal in sedaj oblikoval v novega, imenovan Sistem 2.0 (Ambrož, 2010).

Uveljavljena oblika sodniškega ocenjevanja

Športni ples vključuje pet latinskoameriških (samba, cha-cha-cha, rumba, pasodoble, jive) in pet standardnih plesov, ki enakovredno prispevajo h končnemu tekmovalnemu rezultatu posameznega plesnega para. Dosedanja oblika sodniškega ocenjevanja, ki je

bila dolga leta uporabljena v športnem plesu, je potekala na podlagi izbora parov za nadaljnji tekmovalni krog oz. so sodniki v finalu razvrstili pare po mestnih od 1 do 6 glede na to, katero mesto bi jim pripisali (1 = prvo mesto, 6 = šesto mesto) za vsak ples posebej. Tekmovanje je sodilo od pet do devet sodnikov, odvisno od nivoja tekmovalnja (PZS, 2011).

V predtekmovanju je hkrati plesalo tudi do 12 plesnih parov. Pogosto, ko je bilo na tekmovalnem velika število plesnih parov, so bili ti razdeljeni v več skupin po dvanajst parov. Med vsemi skupinami so sodniki morali dodeliti oznako »X« le določenemu številu parov, ki so bili po njihovi oceni dovolj kvalitetni za napredovanje v naslednji krog. Problem je nastal, ko so morali sodniki kvaliteto plesnih parov za posamezni ples ugotoviti v največ minuti in pol, kolikor je trajal posamezni ples. V tako

kratkem času je seveda težko natančno oceniti kakovost nastopa vseh dvanajstih plesnih parov, ki se hkrati vrtijo na plesišču. V finalu je bilo ocenjevanje nekoliko lažje, saj je bilo na plesišču le šest plesnih parov, vendar je bilo kljub temu težko natančno oceniti vse navedene kriterije plesnega nastopa, ki jih je zajemal sodniški pravilnik. Ocenjevanje je bilo tako preveč subjektivno in nenatančno. Poglavitna pomanjkljivost obstoječega sodniškega sistema v športnem plesu je bila ta, da plesni pari niso dobili povratne informacije o tem, zakaj so bili pri določenem plesu ocenjeni boljše oz. slabše. Niso imeli informacije o tem, ali je slabša ocena odraz slabše tehnike plesa, slabše izraznosti, neprimerne ali nezadostno težavne koreografije itd.

Nov sodniški sistem 2.0.

Nov sodniški sistem, ki so ga oblikovali strokovnjaki Mednarodne športno ple-

Tabela 1: Štiri komponente ocenjevanja

TEHNIČNI DEL	
1. Tehnična vrednost: <ul style="list-style-type: none"> - Drža telesa plesalca in plesalke - Linije telesa in okvir, ki ga tvori plesni par - Drža v paru - Pozicije in prehodi - Ravnotežje: <ul style="list-style-type: none"> - (statično /dinamično) - (posameznikovo/v paru) - Koordinacija gibanja - Aktivnost in dinamika Aktivnost: <ul style="list-style-type: none"> - Splošna - Stilska značilnost posameznega plesa Dinamika: <ul style="list-style-type: none"> - Tekoče gibanje - Težišče telesa - Čas izvedbe - Obvladovanje gibanja v prostoru 	2. Gibanje z glasbo: <ul style="list-style-type: none"> - Čas - Tempo - Ritmične strukture - Fraze - Časovna usklajenost - Muzikalčnost
UMETNIŠKI DEL	
3. Odnos med plesalcem in plesalko: <ul style="list-style-type: none"> - Fizični kontakt - Komunikacija - Primernost - Efektivnost - Doslednost 	4. Koreografija in nastop <ul style="list-style-type: none"> - Koreografija: <ul style="list-style-type: none"> - Vsebina - Obvladovanje gibanja v prostoru - Odnos med plesalcem in plesalko - Težavna vrednost - Atmosfera - Kreativnost - Izraznost - Interpretacija

(World DanceSport Federation, 2013).

sne zveze (IDSF), prinaša nekaj ključnih sprememb v načinu sojenja. Po novem sodniškem sistemu se ocenjuje štiri komponente:

1. tehnična vrednost,
2. gibanje z glasbo,
3. odnos med plesalcem in plesalko,
4. koreografija in nastop.

Prvi dve komponenti predstavljata tehnični del, drugi dve pa umetniški vtis.

Vsak par ocenjuje dvanajst sodnikov. Sodniki so razdeljeni v štiri skupine po trije sodniki. Vsaka skupina ocenjuje le eno od štirih komponent. Za vsak ples posebej se sodnikom določi, katero izmed komponent bodo ocenjevali. Lestvica ocenjevanja poteka od 1 do 10, pri čemer je lahko ocena polovična z 0.50 (Tabela 2).

Tabela 2: Ocenjevalna lestvica

1	Nezadostno
2	Zelo slabo
3	Slabo
4	Zadostno
5	Povprečno
6	Nadpovprečno
7	Dobro
8	Zelo dobro
9	Izstopajoče
10	Superiorno

V predtekmovanju pleše hkrati osem parov, vsak sodnik pa ima okvirno 15 sekund časa, da vsak par oceni v komponenti, ki mu je bila določena. V finalu plesni pari ne plešejo hkrati, kot v dosedanjem sodniškem sistemu, ampak izmed vseh petih plesov odplešejo tri posamično in dva vsi skupaj. Plesi, ki se

Tabela 3: Prikaz sodniškega ocenjevanja za posamezni ples enega para

Komponenta/Sodnik	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Skupna ocena
Tehnična vrednost	6.0	7.0	6.5										6,625
Gibanje z glasbo				8.0	6.5	8.0							7,625
Odnos med partnerjema							7.5	6.0	7.0				6,875
Koreografija in nastop										6.5	8.0	8.5	7,75
Skupni seštevek													28.875

plešejo posamično, so izbrani naključno na vsakem tekmovanju posebej. Končna ocena je izračunana za vsak ples posebej kot seštevek vseh povprečnih ocen posameznih komponent (Tabela 3). Najvišja in najnižja ocena v določeni komponenti predstavljata polovico povprečne ocene posamezne komponente.

V vsakem plesu so glede na število dobljenih točk plesni pari razvrščeni na mesta od 1 do 6 (1 = prvo mesto, 6 = šesto mesto), skupek dobljenih mest za vsak ples pa se izračuna po dosedanjem Skating sistemu izračuna rezultatov (World DanceSport Federation, 2013).

Zaključek

Čas je bil za spremembe. Tako kot v vseh ostalih estetskih športih je tudi v plesu prišlo do pozitivnih premikov na področju sodniškega ocenjevanja. Nov sodniški sistem tako prinaša veliko prednosti. Je bolj natančen, objektivni in razumljiv. Kljub temu da nekatere plese plesni pari odplešejo posamično, zaradi tega tekmovanje ne traja veliko dlje časa, poleg tega pa je tekmovanje zaradi novih kriterijev še bolj zanimivo tako za gledalce kot tudi za medije. Predvsem pa je bolj korekten do samih plesalcev in njihovih trenerjev ter jim

tako omogoča vpogled v njihov plesni nastop ter povratne informacije o boljših in slabši segmentih njihovega nastopa. Na tak način lahko plesni pari ugotovijo, na katerih področjih potrebujejo več dela in poudarka, da jih izboljšajo. Nov sodniški sistem postavlja športni ples na višjo raven, saj omogoča bolj natančno analizo plesnih nastopov, ki se bo v nadaljnje lahko izkazala tudi za koristno uporabo v znanosti na področju plesa. Poleg tega je to še en korak naprej k odpiranju vrat za nekoč morebiten vstop športnega plesa na olimpijske igre.

Literatura

1. Ambrož, N. (2010). New Judging system. *Official magazine of the International SportDance federation*, 4, Pridobljeno 28.2.2013 na <http://www.worlddancesport.org/doc/letter/WDSM%20Issue%204.pdf>
2. Plesna zveza Slovenije: Tekmovalni pravilnik za standardne in latinsko ameriške plese (2011) Dosegljivo na <http://www.plesna-zveza.si/zpss-215424/pravila-zpss-223721/>, pridobljeno 28.2.2013
3. World DanceSport Federation: System 2.0 (2013). Dosegljivo na http://www.worlddancesport.org/News/WDSF/System_2.0__In_A_Nutshell-1131/; pridobljeno 1.3.2013
4. World DanceSport Federation: The Judging System 2.0 (2013). Dosegljivo na http://www.worlddancesport.org/News/WDSF/The_Judging_System_2.0-1130/; pridobljeno 1.3.2013

Jerneja Prosen, univ. dipl. prof. šp. vzg.,
Cesta Dolomitskega odreda 24,
1000 Ljubljana,
e-pošta: jerneja.prosen@guest.aren.si